

Documente preluate de Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale în anii 1998 și 1999

CRISANTA ILIE

În 1998 și 1999, Comisia de Achiziții nu a avut o activitate intensă, din cauza lipsei de fonduri. Dacă n-ar fi fost cei câțiva donatori generoși, n-am fi achiziționat nici puținele documente care au intrat în depozitele Arhivelor Naționale.

Iată, de pildă, domnul Nicolae Nitreanu, cunoscut militant basarabean, ne-a adus lucrări ale domnii sale, dactilografiate, cu fotografiile care ilustrează textul, dintre care amintim: *Moldova – pagini de istorie*, *Album despre Pantelimon Halippa*, *Moldova suverană*, *Basarabia – pagini de istorie și Arta populară casnică basarabeană* – album.

Tot domnia sa a donat cărți valoroase pentru biblioteca documentară, precum *Enciclopedia sovietică moldovenească*, *Enciclopedia literară și de artă moldovenească*, C.C.Sterc, *Introducere în dreptul constituțional*, *Recensământul în U.R.S.S. din 1979* și revista „Școala Basarabiei” (1917).

Documentele, care se întind pe mai mult de 3 m.l., au fost constituite în fondul personal care poartă numele donatorului. Ele aduc mărturii importante ale unui om care a participat direct la evenimentele cruciale din istoria Basarabiei și chiar a României.

Doamna Paulina Mircea, soția slavistului Ion-Radu Mircea, a donat o parte din documentele și cărțile soțului ei, iar o altă parte le-a oferit spre vânzare Arhivelor Naționale.

Pentru fondul personal Ion-Radu Mircea ni s-au oferit acte ce atestă studii, memorii de activitate, corespondență, fotografii, o diplomă de onoare de la mănăstirea Hilandar, o hartă militară a României, de la 1875, și manuscrise ale slavistului, între care, *Literatura bizantină în Țările Române*, *Domnia lui Mircea Ciobanu*, *Școala de la Târnovo*, în total 4,60 m.l., dintre anii 1872 și 1984.

Pe lângă acestea, doamna Mircea a donat foarte multe studii de slavistică pentru Facultatea de Arhivistică.

Tot în fondul Ion-Radu Mircea au fost integrate documentele feudale și moderne oferite de soția slavistului. Menționăm dintre acestea: o carte de la 1708, prin care 12 boieri rânduiți de Constantin Brâncoveanu hotărânicesc moșia Megiași, județul Ilfov; un hrisov de la 1776, prin care Alexandru Ioan Ipsilanti, voievodul Țării Românești, îi întărește lui Dumitrașco Bujoreanu, postelnic, stăpânirea asupra moșiei Bolintin-Ilfov; un hrisov din 1781, prin care Alexandru Ioan Ipsilanti îi poruncește lui Dumitrașco Racoviță, fost mare vornic, și lui Iordache Caragea, fost mare paharnic, să hotărânicască moșia Bolintin a marelui logofăt Grigorie Băleanu, moșie care se întinde în județele Dâmbovița, Vlașca și Ilfov; <1800-1830>

„Hronologia domnilor Țării Românești, după hrisoavele mănăstirește și boierești care, la 1745, din porunca răposatului Constantin vodă Mavrocordat, s-au pus în condici și în păstrare la sfânta Mitropolie”. Acestea sunt câteva din cele 39 de documente cuprinse între anii 1643 și 1860, hrisoave, anaforale, jalbe și zapise.

O donație valoroasă este cea a domnului Gheorghe Radocca, care ne-a trimis 143 de scrisori de la Victor Cădere (1935-1972), 34 de diplome și brevete primite de Victor Cădere între anii 1924 și 1938, și lucrările aceluiași, *La politique de la Roumanie pendant la grande guerre* (1932), *La responsabilité civile* (1925), *L'unification du droit privé roumain și L'ancien combattant dans la vie publique d'après guerre*, toate formând colecția Gheorghe Radocca.

Doamna Emilia Haită ne-a oferit medalia „Serviciu Credincios”, primită în 1930 de tatăl său, Emil Panaitescu.

Fiica profesorului Ion Ionașcu, doamna Yvonne Mihăilescu, ne-a vândut 108 documente dintre anii 1445 și 1848, hrisoave, cărți, anaforale, mărturii, diate, izvoade, zapise, repartizate la colecția „Ion Ionașcu”.

Iată câteva dintre ele:

Un uric de la 1445, prin care Ștefan, voievodul Moldovci, îi întărește lui Oană Urche câteva sate pe Putna, pentru slujbă credincioasă; o carte din 1718, prin care Mihail Racoviță, voievodul Moldovci, le întărește fiilor lui Danciu „ocinele destupate”; carte din 1739, prin care Grigorie Ghica, voievodul Moldovci, îi scutește pe locuitorii ținutului Putna de plata vămii sau „ortului stărostesc”.

Am lăsat la urmă un document deosebit oferit de doamna Anca Popescu, în limba turcă-osmână, de la 1782, un berat prin care sultanul Abdul Hamid I îi întărește negustorului Ursu vechi privilegiile comerciale.

Cu satisfacția că și în acești doi ani a îmbogățit fondurile Arhivelor Naționale, Comisia de Achiziții își propune în continuare să încurajeze donațiile și să cheltuiască fondurile, restrânse, pe cele mai valoroase documente oferite de către cetățeni.